оперативний аналіз.

Згідно з результатами дослідження, пропонуємо використовувати інтегрований підхід до робочого плану рахунків управлінського обліку, відкриваючи аналітичні рахунки, що враховують особливості діяльності та визначені нами класифікаційні ознаки. Для цього в робочому плані рахунків до рахунка 702 "Дохід від реалізації товарів" можна додати такі аналітичні рахунки: 7021 "Дохід від реалізації товарів через інтернет-магазин"; 7022 "Дохід від реалізації товарів через соціальні мережі"; 7023 "Дохід від реалізації товарів на сайті оголошень"; 7024 "Дохід від реалізації товарів через дропшипінг".

Таким чином, зазначаємо, що ефективний облік доходів від Інтернет-торгівлі є ключовим для стабільного функціонування та розвитку субєкта підприємницької діяльності. Врахування різних напрямів реалізації товарів, таких як інтернет-магазин, соціальні мережі, сайти оголошень і дропшипінг, дозволить побудувати ефективну систему обліку та аналізу доходів. Впровадження класифікації доходів за напрямками продажу допоможе своєчасно реагувати на зміни в структурі доходів і забезпечити належний внутрішній контроль. Розробка інтегрованого підходу до плану рахунків управлінського обліку стане основою для оптимізації фінансових потоків підприємства.

Список використаних джерел

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 "Дохід". URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/z0860-99.

2. Куцик П. О., Грищенко О. В. Облік доходів від прокату майна: організаційні аспекти. Економіка та суспільство. 2023. № 49. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2304 DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-21

3. Куцик П. О., Р. А. Марценюк. Облік і оподаткування транспортно-експедиційної діяльності: теоретико-методичні аспекти. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2020. Випуск 1. С. 118-129.

4. Куцик П. О. Аналітичне забезпечення управління формуванням фінансових результатів суб'єктів бізнесу / П. О. Куцик, Р. М. Воронко, К. І. Редченко, О. С. Воронко // *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки.* № 62, 2021. С. 4-11. DOI: 10.36477/2522-1205-2021-62

СЕКЦІЯ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Гринюк І. В.,
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»,
освітньої програми «Облік, аудит та оподаткування»;
науковий керівник:
Зоріна О. А.,
д.е.н., доцент,
професор кафедри обліку, аудиту та оподаткування;
Національна академія статистики, обліку та аудиту (м.Київ)

ТРАНСФЕРНЕ ЦІНОУТВОРЕННЯ: ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Тривала проблема ухилення від сплати податків в Україні набула загальнонаціональних масштабів. Міжнародні корпорації нерідко застосовують механізм трансфертного ціноутворення для зменшення податкового навантаження. Незважаючи на численні спроби аналізу цього питання, зловживання трансфертним ціноутворенням з метою ухилення від податків з боку транснаціональних корпорацій та промислово-фінансових груп залишається відносно новим і недостатньо вивченим явищем для української економіки. Доцільно розглянути досвід сусідніх країн та рекомендації Організації економічного співробітництва та розвитку щодо протидії ухиленню від сплати податків.

Основною причиною використання компаніями трансфертних цін є перенесення податкового навантаження на пов'язану особу, розташовану в країні з більш сприятливим податковим режимом. Транснаціональні корпорації використовують цю стратегію, розміщуючи дочірні компанії в офшорних зонах і здійснюючи експортно-імпортні операції, які іноді існують лише на папері, без фактичного переміщення товарів через кордон. Виявлення таких фіктивних операцій є складним завданням, особливо в умовах воєнних дій, коли фізична перевірка на кордоні ускладнена. В результаті прибуток від цих операцій осідає в офшорних зонах і може бути репатрійований в країну у вигляді іноземних інвестицій, не компенсуючи державі втрачені податкові надходження від експортно-імпортних операцій. Згідно з даними Державної податкової служби України, трансфертне ціноутворення є одним з основних інструментів ухилення від сплати податків транснаціональними корпораціями. Це призводить до значних втрат бюджету та спотворює конкуренцію на внутрішньому ринку. [1]

Міжнародні експерти, зокрема ОЕСР, наголошують на необхідності посилення контролю за трансфертним ціноутворенням та впровадження міжнародних стандартів для боротьби з ухиленням від сплати податків. [2]

Тіньова економіка в Україні становить значну частку від офіційного ВВП, причому індекс тіньової економіки не повністю відображає негрошові операції. Необхідно зосередити зусилля на запобіганні відтоку капіталу за кордон. Одним з інструментів, що сприяють цьому, є державний контроль за трансфертним ціноутворенням. Під час воєнного стану податкові перевірки, зокрема щодо трансфертного ціноутворення, призупинені. Також призупинено строки подання заперечень до актів перевірок та оскарження податкових повідомлень-рішень. Воєнні дії ускладнюють контроль за трансфертними цінами, що сприяє зростанню тіньової економіки. Контроль за трансфертним ціноутворенням має специфічні особливості. Законодавче регулювання податкового контролю за відповідністю умов контрольованих операцій принципу "витягнутої руки" передбачає моніторинг контрольованих операцій та проведення перевірок платників податків. Незважаючи на значні масштаби відтоку фінансових ресурсів з економіки та поширення практики державного регулювання трансфертного ціноутворення у світі, в Україні ефективна система контролю не запроваджена. Відсутність чітких правил трансфертного ціноутворення та механізмів контролю дозволяє транснаціональним корпораціям та промислово-фінансовим групам безперешкодно виводити додану вартість з української економіки з метою ухилення від оподаткування та накопичення активів за кордоном. При складанні звітності з трансфертного ціноутворення необхідно враховувати, що після скасування воєнного стану платники податку, які використовували спрощену систему оподаткування з фіксованою ставкою, автоматично повертаються до попередньої системи оподаткування. За даними Міністерства фінансів України, воєнний стан суттєво ускладнив контроль за трансфертним ціноутворенням, що створює додаткові ризики для бюджету. [3] Експерти наголошують на необхідності розробки ефективних механізмів контролю за трансфертним ціноутворенням в умовах воєнного стану та після його завершення. [4]

Проблема ухилення від сплати податків через зловживання трансфертним ціноутворенням є глобальною, і багато країн активно шукають шляхи її вирішення. *Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) відіграє ключову роль у розробці міжнародних стандартів та рекомендацій у цій сфері:*

1. Рекомендації ОЕСР щодо протидії BEPS

План дій ОЕСР щодо протидії розмиванню бази оподаткування та виведенню прибутку з-під оподаткування (BEPS) містить 15 пунктів, спрямованих на боротьбу з агресивним податковим плануванням. Особлива увага приділяється трансфертному ціноутворенню, зокрема питанням визначення ринкового рівня цін у контрольованих операціях, розподілу прибутку між пов'язаними особами та запобігання штучному уникненню статусу постійного представництва.

2. Досвід країн ЄС

Країни Європейського Союзу активно впроваджують рекомендації ОЕСР у своє національне законодавство. Директива ЄС щодо адміністративного співробітництва у сфері оподаткування (DAC) передбачає автоматичний обмін інформацією між податковими органами країн-членів, що дозволяє виявляти випадки зловживання трансфертним ціноутворенням.

3. Практичні аспекти застосування принципу "витягнутої руки"

Принцип "витягнутої руки" є основою трансфертного ціноутворення, що вимагає, щоб ціни в контрольованих операціях відповідали цінам, які б встановили незалежні сторони в порівнянних умовах. На практиці застосування цього принципу є складним завданням, що вимагає проведення детального аналізу ринку та вибору відповідних методів визначення ринкового рівня цін.

Якщо підсумувати все вищесказане, то ситуація виходить досить тривожна, особливо в умовах війни. З одного боку, ми бачимо, як компанії роками користуються лазівками в законодавстві, щоб мінімізувати свої податкові виплати через трансфертне ціноутворення. І це не просто якісь там дрібні фірми, а великі гравці, міжнародні корпорації. З іншого боку, війна ще більше ускладнила контроль за цими процесами. Податкові перевірки зараз фактично заморожені, а тіньова економіка, і без того немаленька, може ще більше розростися. Очевидно, що після нашої перемоги та стабілізації ситуації в країні нам доведеться дуже серйозно взятися за це питання. Потрібно не просто повернутися до довоєнних правил, а й переглянути їх, враховуючи міжнародний досвід, особливо рекомендації ОЕСР та практику країн ЄС. Автоматичний обмін інформацією, чіткіші правила визначення ринкових цін, посилення контролю – це лише деякі кроки, які необхідно буде зробити. Звісно, це непросте завдання, яке потребуватиме злагодженої роботи багатьох органів влади, експертів та бізнесу. Але якщо ми хочемо побудувати сильну та справедливу економіку, де кожен платить свою частку податків, то без ефективної боротьби зі зловживаннями у сфері трансфертного ціноутворення нам не обійтися. І починати думати про це потрібно вже зараз, щоб бути готовими до дій після закінчення війни.

Список використаних джерел

1. Державна податкова служба України. URL: https://tax.gov.ua/
2. Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). План дій BEPS. URL: https://www.oecd.org/tax/beps/
3. Міністерство фінансів України. URL: https://mof.gov.ua/uk
4. Документація з трансфертного ціноутворення (ТЦУ) – Rates.fm. URL: https://rates.fm/ua-uk/expert-opinion/dokumentaciya-z-transfertnogo-cinoutvorennya/
5. Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). План дій BEPS. URL: https://www.oecd.org/tax/beps/
6. Директива Ради 2011/16/ЄС від 15 лютого 2011 року про адміністративну співпрацю у сфері оподаткування та скасування Директиви